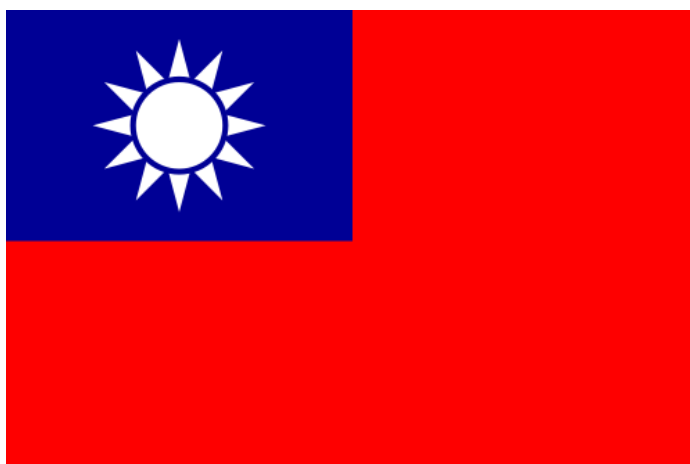

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

| 1

Taiwan

[Všeobecné informácie o krajine](#)

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

a) Základná charakteristika hospodárstva

Vzhľadom na svoje postavenie hlavného dodávateľa informačných a komunikačných technológií je Taiwan jednou z najvýznamnejších ekonomík sveta. Z hľadiska veľkosti HDP sa pohybuje na začiatku 3. desiatky najväčších ekonomík sveta, čo predstavuje v prípade krajiny s približne 23 miliónmi obyvateľov, spomedzi ktorých je ekonomicky činných ca. 10,5 milióna, pozoruhodný výkon. Táto úroveň je výsledkom systematického uplatňovania vhodnej exportne orientovanej hospodárskej politiky, ktorá krajine zabezpečila z dlhodobého hľadiska stabilný ekonomický rast. V rokoch 1991 – 2000 rástla taiwanská ekonomika v priemere 6,4 % ročne a po poklese v roku 2001 predovšetkým v dôsledku prepadu cien počítačových komponentov rástla kontinuálne i počas väčšej časti poslednej dekády. Tento pozitívny hospodársky vývoj zastavilo spomalenie svetovej ekonomiky v roku 2009. Taiwan je podľa štatistík z roku 2010 24. ekonomikou sveta podľa výšky nominálneho HDP (430 mld. USD, čo po prepočítaní na jedného obyvateľa predstavuje 18 588 USD), avšak podľa parity kúpnej sily vykazuje hodnoty výrazne vyššie.

Taiwanská ekonomika preukázala v roku 2010 výrazné známky oživenia v porovnaní s prepadom v roku 2009 v nadväznosti na prebiehajúcu svetovú hospodársku krízu. Medziročný hospodársky rast dosiahol úroveň 10,9 %. Oživenie ekonomiky v roku 2010 bolo spôsobené obnovením dopytu po taiwanských výrobkoch na zahraničných trhoch a aktívnymi opatreniami vlády. Tento vývoj potvrdil pretrvávajúcu vysokú zraniteľnosť ekonomiky v dôsledku exogénnych šokov, keď export dosahuje úroveň viac ako 70 % HDP, v dôsledku čoho je krajina citlivá na zmeny v dopyte na zahraničných trhoch, avšak zároveň potvrdil i značnú schopnosť rýchlej regenerácie. V roku 2011 sa hospodársky rast stabilizoval opätovne na dlhodobom priemere okolo 4 %, pričom výhľad na rok 2012 je 3,1 %. Vývoj v rokoch 2009 a 2010 viedol k miernemu nárastu nezamestnanosti, v roku 2011 však opäť klesla. Prehľad základných ekonomických ukazovateľov uvádza nasledujúca tabuľka.

	2006	2007	2008	2009	2010
HDP PPP (mld. USD)	680,5	698,6	712	734,3	821,8
Rast (%)	4,6	5,7	0,1	-1,9	10,9
HDP p.c. PPP (USD)	29500	30100	31100	32000	35700
Inflácia (%)	1	1,8	3,5	-0,9	1
Nezamestnanosť (%)	3,9	3,9	4,1	5,9	5,2
Verejný dlh (% HDP)	34,6	27,9	29,8	33	33,9
Devízové rezervy (mld. USD)	280,6	275	296,4	353	382

V reakcii na spomalenie hospodárskeho rastu taiwanská vláda podnikla kroky s cieľom zvýšiť domáci dopyt a predstavila balíček ekonomických stimulov zameraných na posilnenie ekonomiky v krátkodobom horizonte a zvýšenie konkurencieschopnosti krajiny v dlhodobom horizonte. Stimulačný balíček pozostával zo 7 hlavných stratégií. Jedná sa o stabilizáciu finančného systému, zmrazenie cien komodít, zvyšovania počtu pracovných príležitostí, podporu investícií, pomoc priemyslu, podporu domácej spotreby a zvýšenie vývozu. Tento

balík tiež obsahuje vymedzenie niekoľkých ďalších prioritných oblastí: o. i. zavedenie svetelných diód (LED), osvetlenie ulíc, pomoc na nákup energeticky úsporných spotrebičov, podpora mestskej obnovy a zelené stavebníctvo, podpora cestovného ruchu, zvýšenie počtu verejných infraštruktúrnych projektov, dokončenie prác na taiwansko-japonskom priemyselnom parku v Tainane a identifikácia a rozvoj miestnych talentov. Pokiaľ ide o pomoc miestnemu priemyslu, banky sú teraz nútené poskytovať viac uvoľnené financovanie, a rovnako bol zriadený strategický priemyselný rozvojový fond s cieľom pomôcť podnikom prekonať akékoľvek problémy pri počítačnom financovaní. Paralelne s týmito opatreniami sa vláda snaží o ďalšie zníženie colných sadzieb v rámci Rámcovej dohody o hospodárskej spolupráci (ECFA).

Zlepšená výkonnosť taiwanskej ekonomiky sa prejavila i v rámci medzinárodných porovnávacích prieskumov, keď krajina obsadila o. i. 13. miesto spomedzi 139 štátov v Správe o globálnej konkurencieschopnosti 2010-2011, ktorú vydáva Svetové ekonomické fórum. V hodnotení podnikateľského a investičného prostredia podľa Business Environment Risk Intelligence sa Taiwan umiestnil na 4. mieste vo svete. V hodnotení podľa Indexu ekonomickej slobody je Taiwan v roku 2011 na 25. mieste spomedzi 183 porovnávaných ekonomík.

V devízových rezervách patrí Taiwan k najsilnejším ekonomikám, keď je držiteľom 4. najväčších devízových rezerv spomedzi všetkých štátov vo svete v hodnote 385 mld. USD (december 2011), pričom maximálna hodnota bola zaznamenaná počas letných mesiacov 2011, keď devízové rezervy krajiny presiahli úroveň 400 mld. USD. Rast zahraničného dlhu v určitej miere neutralizuje pretrvávajúci rast devízových rezerv, avšak tieto ho pokrývajú na viac ako 460 %, čo dáva krajine veľmi silnú externú pozíciu spolu s prebytkom bežného účtu platobnej bilancie, ktorý dosiahol v roku 2010 úroveň 9,3 % HDP.

Stabilita externej pozície Taiwanu spolu s rizikom straty dôvery v hlavné svetové meny vedie k raste dopytu po NTD, čo spôsobuje jeho posilňovanie, a tým potenciálne ohrozuje exportnú výkonnosť krajiny. Kurz NTD kontinuálne posilňuje ako proti americkému doláru (k 6.1.2012 30,245 NTD/USD), tak aj proti euru (k 9.1.2012 38,56 NTD/EUR). NTD je od roku 1979 formálne a po deregulácii od roku 1987 aj de facto v režime flexibilného kurzu (prevažne riadený floating).

Priemer kurzu za rok	NTD / USD
2006	32.5310
2007	32.8420
2008	31.5170
2009	33.0490
2010	31.6420
2011	29.4640

V štruktúre platobnej bilancie krajiny Taiwan vykazuje výraznú prebytok bežného účtu, osobitne v obchode s tovarmi a so službami. V obchode s tovarmi je pozitívne saldo na úrovni ca. 26,5 mld. USD, v službách je to ďalších približne 2,5 mld. USD.

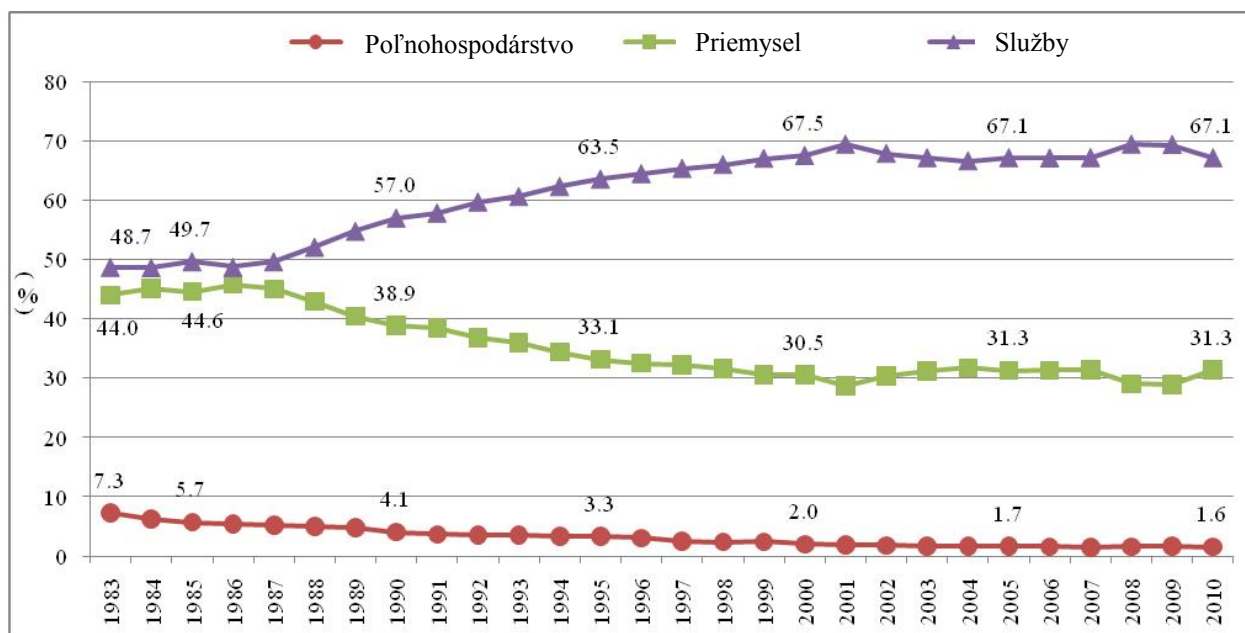
Rastúci deficit štátneho rozpočtu predstavuje jeden z potenciálnych problémov taiwanskej ekonomiky. Z dlhodobej úrovne do 1 % HDP dosiahol deficit štátneho rozpočtu v roku 2009 hodnotu 4,5 % HDP a v roku 2010 3,3 %. Po ekonomickom prepade v roku 2009 taiwanská vláda rozhodla o zavedení rozpočtových mechanizmov na oživenie hospodárstva, čo viedlo k nárastu verejného dlhu na úroveň 33 % HDP v roku 2010 s výhľadom na postupné zvýšenie na úroveň okolo 38 % v rokoch 2011 a 2012.

b) Hlavné odvetvia hospodárstva

Taiwan je rozvinutou novoindustrializovanou krajinou, ktorá prešla dynamickým obdobím vývoja po roku 1949, počas ktorého sa zo zaostávajúcej ekonomiky stal spolu s Kórejskou republikou, Hongkongom a Singapurom jeden z tzv. Ázijských tigrov.

V štruktúre HDP dominujú taiwanskej ekonomike služby, ktoré tvoria okolo 67 % celkového produktu, pričom podiel veľko a malobchodu sa pohybuje na úrovni ca. 18 %. Historicky dosiahol priemysel svoje maximum v roku 1986 (44,8 %), odvtedy sa však jeho podiel na celkovom HDP znížil a v súčasnosti tvorí približne 31 % (výrobné odvetvia tvoria viac ako 26 %). Poľnohospodárstvo tvorí dlhodobo menej ako 2 % (v roku 2010 1,6 %). Hlavnými pestovanými plodinami sú ryža, cukrová trstina, zelenina, kukurica, ovocie, kvety a čaj. Chov zvierat zahŕňa ošípané, hydinu a dobytok.

4

K hlavným priemyselným odvetviam Taiwanu patria predovšetkým informačné a komunikačné technológie (IKT zahŕňa o.i. výrobu polovodičov, LCD a pod.), chemický a farmaceutický priemysel, kovospracujúci a strojársky priemysel vrátane výroby dopravných prostriedkov a biotechnológie. Na produkcii výrobných odvetví sa IKT podieľajú 35 % s celkovým výstupom 152 mld. USD.

	Podiel na celkovom výstupe (%)	Objem produkcie (mil. USD)	Počet pracovníkov v tisícoch	Priemerný výstup na pracovníka (tis. USD)
Výrobné odvetvia	100,0	437040	2488	176
Kovospracujúci a strojársky priemysel	26,1	113879	728	156
IKT	35,0	152943	855	179
Chemický priemysel	29,4	128259	461	278
Spotrebné tovary	9,6	41959	444	95

V rámci produkcie výrobných odvetví vykazuje Taiwan pri vybraných produktoch výraznú dominanciu na svetovom trhu. Čelná pozícia mu patrí o. i. vo výrobe prenosných navigácií (76 % svetového trhu), masiek ROM (52,3 %), základných dosiek (95,6 %),

notebookov (94,4 %), WLAN (67,3 %), modemov (81,9 %), golfových hláv (79,8 %) a LCD monitorov (71,9 %).

Súčasnú ekonomickú priority stanovené vládou zahŕňajú podporu environmentálnych technológií, podporu vzdelávania a výskumu, ďalší rozvoj infraštruktúry a orientáciu na rozvoj sektora služieb. Tieto priority by mali pomôcť Taiwanu upevniť svoju pozíciu vo svetovej ekonomike, ktoré zahŕňa postavenie 17. najväčšieho exportéra a 18. importéra, 4., resp. 5. miesto (po započítaní EÚ ako celku) v poradí krajín s najväčšími devízovými rezervami a predovšetkým najväčšieho producenta výrobkov a komponentov v rámci skupiny informačných a komunikačných technológií. Rozvoj Taiwanu ako svetovej IT veľmoci je úzko spojený s dynamickým rastom hospodárstva na čínskej pevnine. Mzdové náklady sú na Taiwane z pohľadu konkurencieschopnosti na svetových trhoch v niektorých odvetviach už dlhšie príliš vysoké. Pevninská Čína tak predstavuje vhodnú možnosť ako produkovať lacnejšie. Veľká časť IT exportov ČLR pochádza z produkcie fabrik, ktoré sú vo vlastníctve taiwanských spoločností. Čoraz výraznejšie sa prejavuje deľba práce – Taiwan sa koncentruje na výskum a vývoj produktov, na ich následný marketing (ak produkujú pod vlastnou značkou, v prípade OEM a ODM produkcie sa o marketing stará vlastník dizajnu), Čína na ich výrobu.

Taiwan disponuje vysoko rozvinutou dopravnou infraštruktúrou. Popri dostatočne hustej štandardnej železničnej sieti je ako nosný dopravný systém k dispozícii aj vysokorýchlostná železnica Taiwan High Speed Rail, ktorá prechádza naprieč ostrovom a umožňuje znížiť cestovný čas na vzdialenosti ca. 400 km na 90 minút. Dve najväčšie mestá – Taipei a Kaohsiung – využívajú ako nosný prostriedok hromadnej prepravy obyvateľov systém ľahkého metra.

Okrem železničnej siete má Taiwan vybudovanú sieť národných a regionálnych rýchlostných ciest, resp. diaľnic, 6 civilných letísk, z ktorých viaceré sú schopné poskytnúť podporu pre medzinárodnú prepravu. Taoyuan International Airport (TPE), ktoré obsluhuje hlavné mesto Taipei je 13. najväčším letiskom na svete podľa počtu vybavených pasažierov a zároveň 14. najväčšie centrum leteckej nákladnej prepravy podľa objemu odbaveného nákladu. Taiwanská vláda má záujem vytvoriť z krajiny jedno z leteckých logistických centier regiónu juhovýchodnej Ázie pre prepravu tovaru a prestupný bod pre prepravu pasažierov. V tomto kontexte je medzinárodné letisko TPE postupne rozširované. V nákladnej preprave infraštruktúru dopĺňajú námorné prístavy Kaohsiung, Keelung a Hualien. Prístav v Kaohsiungu, najvýznamnejší na Taiwane, je 12. najväčší kontajnerový prístav vo svete.

Elektrifikačná a vodovodná sústava je plnohodnotne rozvinutá pre potreby priemyslu a schopná poskytovať stabilné a spoľahlivé služby. Vláda sa snaží o aktívnu podporu obnoviteľných zdrojov energie a tým o diverzifikáciu dodávok elektriny. Telekomunikačná infraštruktúra je rovnako rozvinutá, s penetráciou 120 % pre mobilné telefóny a 55 % pre pevné linky. Počet užívateľov internetu dosiahol v roku 2011 hodnotu 10,8 milióna, pričom širokopásmové služby využíva 5,1 milióna klientov. Jeden z nosných infraštruktúrnych projektov v najbližšom období je projekt M-Taiwan (Mobilný Taiwan), ktorý má za cieľ vybudovanie mobilného prostredia budúcej generácie s podporou inovatívnych technológií a aplikácie širokého spektra služieb prostredníctvom integrácie mobilných a bezdrôtových sietí.

Významnou zložkou infraštruktúry sú zvláštne ekonomické zóny v podobe širokého spektra priemyselných, vedecko-výskumných a exportných parkov. Taiwan je podľa WEF na 3. mieste vo svete v stupni rozvoja klastrov. Systematická podpora výskumu a vývoja vedie i k vysokej úspešnosti pri udeľovaní patentov, keď napr. v roku 2010 získali taiwanské subjekty 9635 patentov na Patentovom úrade Spojených štátov amerických, čo predstavovalo 5. miesto po USA, Japonsku, Nemecku a kórejskej republike.

c) Členstvo v medzinárodných organizáciách a účasť v integračných procesoch

Taiwan uznáva vo svete len 23 štátov, spomedzi ktorých je len 1 európsky (Svätá stolica), čo zásadným spôsobom sťažuje jeho zapojenie do integračných procesov a medzinárodných organizácií. Taiwan nie je členom OSN, z ktorej bol v roku 1971 vylúčený, keď bol zástupca Číny nahradený predstaviteľmi ČĽR. Na základe tohto kroku musel Taiwan prispôbiť svoju zahraničnú, a tým aj zahraničnohospodársku politiku novým podmienkam. SR rešpektuje postoj EÚ vo vzťahu k jednej Číne a vníma Taiwan ako významného partnera v polohe kultúrnej a ekonomickej entity.

| 6

Taiwan je členom organizácie APEC (Ázijsko-pacifická hospodárska spolupráca), ktoré patrí k najvýznamnejším organizáciám svojho druhu vo svete. Od roku 2002 je ako Samostatné colné územie Taiwanu, Penghu, Kinmenu a Matsu členom WTO. Od roku 1981 je členom Medzinárodného olympijského výboru ako Čínsky Taipei. V svetovej zdravotníckej organizácii má štatút pozorovateľa. O členstvo v iných medzinárodných organizáciách, predovšetkým v rámci systému OSN (ICAO, UNFCCC a pod.), sa Taiwan neustále uchádza. Najvýznamnejším nástrojom regionálnej integrácie je Rámcová dohoda o ekonomickej spolupráci (Economic Cooperation Framework Agreement - ECFA) podpísaná s ČĽR 29.6.2010.

II. PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA

a) Podnikateľská legislatíva

Taiwan má rozvinutý daňový systém zodpovedajúci potrebám moderného štátu. Daňový systém zahŕňa priamo, ako i nepriame dane. Zastrešujúcim orgánom daňovej správy je Štátna daňová správa (National Tax Administration - NTA), ktorá patrí pod rezort Ministerstva financií a dohliada na dodržiavanie daňových zákonov s výnimkou colného zákona. Taiwanské dane možno v systéme rozdeliť na štátne a miestne. Základný prehľad daní na Taiwane zahŕňa predovšetkým:

- Daň z príjmov (Income Tax), v sadzbe 5-40 % v závislosti od výšky príjmu,
- Daň z príjmu právnických osôb podnikajúcich za účelom zisku (Profit-seeking Enterprise Income Tax) vo výške 17 % (od 2011), nezdaniteľný príjem je do 120000 NTD,
- Daň z podnikania (Business Tax - VAT and Non-VAT), ako DPH (VAT) 5 %, Non-VAT v závislosti od predmetu podnikania 0,1-25 %.

Ďalšie daňové predpisy zahŕňajú nasledovné položky:

- Komoditná daň (Commodity Tax),
- Daň z tabaku a vína (Tobacco and Wine Tax),
- Daň z luxusného tovaru (Luxury Tax),
- Pozemková daň (Land Value Tax),
- Stavebná daň (Building Tax),
- Daň z nehnuteľností a darov (Estate and Gift Tax),

- Daň z poľnohospodárskej pôdy (Agriculture Land Tax),
- Daň z ťažobných pozemkov (Mining Lot Tax),
- Daň za zmenu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (Deed Tax),
- Daň zo zábavy (Amusement Tax),
- Kolkovné (Stamp Tax),
- Daň z transakcií s cennými papiermi (Securities Transaction Tax),
- Daň z registrácie vozidiel (Vehicle License Tax).

V súvislosti s aktuálnym hospodárskym vývojom bola daň z príjmu pre podnikajúce právnické osoby v roku 2010 znížená z 25% na 17%. V porovnaní so susednými krajinami, ako je Kórejská republika (22%), Hong Kong (16,5%), Singapur (17%), a pevninská Čína (25%) vytvára 17 % sadzba dane z príjmu medzinárodne konkurencieschopné daňové prostredie, znižuje daňové zaťaženie pre podniky a prináša potenciálne výhody pre všetky priemyselné odvetvia. Popri tom môžu voči svojej daňovej povinnosti uplatniť podniky vykonávajúce činnosti s vysokou pridanou hodnotou, ako je napr. výskum a vývoj, náklady na tieto aktivity a znížiť si tak celkovú odvodovú povinnosť.

Náklady pracovnej sily

Cena pracovnej sily na Taiwane závisí od regiónu krajiny a priemyselného odvetvia, pričom platí, že mzdy sú vyššie v urbanizovaných oblastiach a v známych, resp. zahraničných spoločnostiach. Mesačná mzda zväčša obsahuje pravidelnú (základná mzda, osobné ohodnotenie, bonusy) a nepravidelnú zložku (nadčasy, podiel na zisku a pod.). Minimálna mzda je stanovená na 17880 NTD za mesiac, resp. 98 NTD za hodinu.

Mesačné mzdy NTD podľa odvetvia (štatistiky ILO v NTD)

	2005	2006	2007	2008
Priemer	43163	43493	44414	44424
Ťažobný priemysel	47671	53344	51057	51499
Výrobné odvetvia	41858	42393	43169	43105
Energetika	91184	97230	98448	89296
Stavebníctvo	38450	39168	40327	40792
Veľkoobchod a maloobchod	39545	39380	39475	39980
Hotely a reštaurácie	25121	24960	25500	26747
Doprava, logistika, komunikácie	48618	48460	49234	49800
Finančné sprostredkovanie	65113	69054	75732	71319
Nehuteľnosti	38819	38313	37877	40343

Zdravotníctvo a sociálna práca	55603	55429	56603	58122
--------------------------------	-------	-------	-------	-------

Uvedené mzdové relácie sa môžu líšiť, osobitne z pohľadu zamestnávania absolventov. Priemerná absolventská mzda vo výrobných odvetviach je na úrovni 26000-29000 NTD, pri absolventoch s druhým stupňom vysokoškolského vzdelávania mierne presahuje úroveň 30000 NTD mesačne. Plat senior manažérov sa pohybuje na úrovni 65000-70000 NTD mesačne. Iné náklady ceny práce zahŕňajú z pohľadu zamestnávateľov o.i. poistenie práce (7 %, zamestnávateľ hradí 70 %), poistenie pracovných úrazov (0,07-2,99 % zo mzdy, zamestnávateľ hradí 100 %), poistenie zamestnanosti (1 %, zamestnávateľ hradí 70 %), zdravotné poistenie (5,17 %, zamestnávateľ hradí 60 %) a penzijné poistenie (2-15 %, zamestnávateľ hradí 100 %).

Orgány vstupujúce do riadenia zahraničného obchodu

Zodpovedným ústredným orgánom štátnej správy s kompetenciou riadiť zahraničný obchod krajiny je Ministerstvo hospodárstva (Ministry of Economic Affairs - MOEA). Ministerstvo hospodárstva má na starosti formulovanie a vykonávanie hospodárskej politiky. Jeho operačný priestor zahŕňa obchod, rozvoj priemyslu, vodných zdrojov, investícií, energetiky, ťažobného priemyslu, správu podnikov vo vlastníctve štátu, obchodné záležitosti, malé a stredné podniky, otázky ochrany duševného vlastníctva, ako aj normalizáciu a metrológiu. Vo vzťahu k zahraničnému obchodu sú v rámci rezortnej a medzirezortnej pôsobnosti zriadené ďalšie orgány.

V roku 2007 bol (v nadväznosti na vstup Taiwanu do WTO v roku 2002) zriadený Úrad pre obchodné negóciácie (Office of Trade Negotiations - OTN). OTN má dvojaké poslanie:

- reprezentovať Taiwan v medzinárodných obchodných rokovaniach,
- koordinovať postup taiwanských orgánov v reakcii na zmeny v prostredí medzinárodného obchodu.

Medzinárodná komisia pre zahraničný obchod (International Trade Commission - ITC) bola zriadená pre otázky súvisiace so zahraničným obchodom ako medzirezortný koordinačný orgán v roku 1994 s cieľom pomáhať domácemu priemyslu v prípade poškodenia národných ekonomických záujmov v dôsledku nárastu dovozu. ITC je zodpovedná za zavedenie ochranných importných opatrení napr. v prípade zistenia dumpingu alebo pri iných dôvodoch nadmerného dovozu poškodzujúceho domáci priemysel. Komisia má pôsobnosť predovšetkým v nasledujúcich prípadoch:

- pri rozhodovaní, či domáci priemysel bol poškodený,
- pri posudzovaní, či majú byť zavedené ochranné opatrenia,
- pri posudzovaní, či ukončiť, upraviť alebo rozšíriť opatrenia obmedzujúce dovoz.

Úrad pre zahraničný obchod (Bureau of Foreign Trade – BOFT) má za úlohu predovšetkým:

- vypracovanie a vykonávanie obchodných politík a právnych predpisov,
- účasť na činnosti medzinárodných obchodných organizácií a posilnenie bilaterálnych obchodných vzťahov,
- vedenie a koordináciu obchodných rokovaní, konzultácií a riešenie sporov,

- vyjednávanie a uzatváranie dohôd o voľnom obchode;
- správa importného a exportného režimu a poskytovanie poradenských služieb podnikom,
- podpora zahraničného obchodu a rozvoj zahraničných trhov,
- vytvorenie prostredia priaznivého pre rozvoj zahraničného obchodu budovaním výstavných priestorov,
- dohľad a koordináciu kancelárií MOEA v zahraničí.

Rada pre rozvoj zahraničného obchodu (Taiwan External Trade Development Council - TAITRA) bola založená v roku 1970 na pomoc exportujúcim podnikom a podporu zahraničného obchodu. TAITRA je popredná nezisková organizácia na podporu obchodu na Taiwane, ktorá koordinuje svoju činnosť s ostatnými vládnymi agentúrami, ako aj priemyselnými komorami. Vo svojej činnosti vykonáva TAITRA aktivity v rámci funkčnej podpory exportu, predovšetkým poskytuje informačné, analytické, konzultačné, propagačné a sprostredkovateľské služby domácim podnikom, ako aj zahraničným partnerom. TAITRA je o. i. správcom portálu www.taiwantrade.com.tw, ktorý slúži na vyhľadávanie obchodných partnerov a párovanie dopytov a ponúk.

b) Programy podpory zahraničného obchodu, technickej a finančnej pomoci, projekty regionálnej spolupráce

Relevantné programy v uvedených oblastiach možno nájsť na stránkach nasledujúcich orgánov štátnej správy:

- **Ministry of Economic Affairs** <http://www.moea.gov.tw/Mns/english/home/English.aspx>
- **MOEA Office of Trade Negotiations**
http://www.moea.gov.tw/Mns/otn_e/home/Home.aspx
- **MOEA International Trade Commission**
<http://www.moeaitc.gov.tw/ITCWEB/webform/wfrmSite.aspx?pagestyle=2&programid=251>
- **Bureau of Foreign Trade** <http://eweb.trade.gov.tw/mp.asp?mp=2>
- **Taiwan External Trade Development Council (TAITRA)** <http://www.taitra.com.tw/>

c) Verejné obstarávanie

V decembri 2008 WTO zaregistrovala pripojenie sa Taiwanu k Dohode o verejnom obstarávaní (GPA). Tým sa otvoril pre taiwanské firmy prístup k verejnému obstarávaniu ostatných signatárskych štátov (medzi inými aj EÚ), avšak zároveň sa sprístupnilo verejné obstarávanie vládných a samosprávnych celkov na Taiwane v hodnote potenciálne viac ako 30 mld. USD. Prístup ku GPA zaväzuje taiwanskú vládu k zníženiu miery uprednostňovania domácich firiem pri verejných zákazkách, aj keď si Taiwan vyrokoval isté prechodné úľavy.

Obstarávajúce orgány

Prah (mil. NTD)

MINISTRY
OF FOREIGN AFFAIRS
OF THE SLOVAK REPUBLIC

MINISTÈRE
DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
DE LA RÉPUBLIQUE SLOVAQUE

MINISTERIO
DE RELACIONES EXTERIORES
DE LA REPÚBLICA SLOVACA

МИНИСТЕРСТВО
ИНОСТРАННЫХ ДЕЛ
СЛОВАЦКОЙ РЕСПУБЛИКИ

وزارة
الشؤون الخارجية
للجمهورية السلوفاكية

斯洛伐克共和国的
外交部

Služby a finančné kontrakty, ktoré musia byť otvorené zahraničným firmám	Orgány centrálnej vlády	6,52
	Taiwanská provinčná vláda a osobitné municipality (Taipei a Kaohsiung)	10,03
	Niektoré štátne spoločnosti, štátne vysoké školy a univerzity	20,07
Stavebné kontrakty, ktoré musia byť otvorené zahraničným záujemcom	Orgány centrálnej vlády	250,9
	Taiwanská provinčná vláda a osobitné municipality, niektoré štátne spoločnosti, štátne vysoké školy a univerzity	1.rok 752,7 2.rok 518 3.rok 250,9

d) Zmluvná základňa

Medzi Slovenskou republikou a Taiwanom je vybudovaná nasledujúca zmluvná základňa:

- Dohoda o vedecko-technickej spolupráci a výskume, podpísaná medzi SAV a taiwanskou Komisiou pre vedu v roku 1996, doplnená o dodatky v máji 2009 a septembri 2010
- Memorandum o porozumení o spolupráci v colnej oblasti medzi Generálnym colným riaditeľstvom Čínskej republiky a Colným riaditeľstvom SR, podpísané v roku 1998,
- Dohoda o spolupráci v leteckých službách" podpísaná v júli 2007,
- Memorandum o spolupráci v elektrotechnickom priemysle", podpísané medzi Zväzom elektrotechnického priemyslu SR (ZEP) a taiwanským Zväzom výrobcov v elektrotechnickom a elektronickom priemysle (TEEMA) v októbri 2008,
- memorandum o porozumení o spolupráci národných asociácií malých a stredných podnikateľov, marec 2011
- vyhlásenie o spolupráci Slovensko-taiwanskej skupiny priateľstva a Vedecko-technického parku v Hsinchu, marec 2011.
- Dohoda o zabránení dvojitého zdanenia a daňových únikov v oblasti príjmov, 12. augusta 2011

Rozpracované sú návrhy dohody o colnej spolupráci, dohody o podpore investícií, o vzájomnom uznávaní vodičských preukazov, pracovných prázdninách a boji proti legalizácii nelegálnych príjmov a návrh dohody o spolupráci národných úradov pre metrológiu a normalizáciu.

III. INVESTÍCIE, ENERGETIKA, VEDA A VÝSKUM

a) Priame zahraničné investície:

Taiwanská vláda má dlhodobu ako jednu z priorít zvyšovanie konkurencieschopnosti ekonomiky. Popri kontinuálnej podpore vzdelávania, vedy, výskumu a inovácií sa snaží i o prilákanie zahraničných investorov, predovšetkým v technologických odvetviach. Investičné stimuly sú ponúkané predovšetkým v podobe daňovo odpočítateľných výdavkov na výskum a vývoj, na vzdelávanie zamestnancov, resp. na zavádzanie nových technológií a technologických postupov do praxe.

Firmy založené na Taiwane môžu požiadať o daňový dobropis až do objemu 30 % prostriedkov vynaložených na výskum a vývoj, ktoré možno následne odpoisovať počas obdobia 5 rokov od realizácie výdavkov. Uznateľné výdavky sa musia týkať vývoja nových produktov alebo technológií, prípadne inovácií existujúcich, resp. ich zavádzania do výroby. Pokiaľ ide o uznateľné výdavky na vzdelávanie zamestnancov, tieto sa musia týkať vzdelávania a školení priamo spojených s ich pracovnou činnosťou. Podpora zavádzania nových technológií, resp. technologických postupov a zariadení spočíva v možnosti odpočítat z daňovej povinnosti (počas 5 rokov od inštalácie do výroby) 20-50 % prostriedkov investovaných do automatizácie výroby, recyklácie odpadu, technológií zameraných na kontrolu znečisťovania životného prostredia, využívanie alternatívnych zdrojov energie, uchovávanie, resp. šetrenie energie, čistenie odpadových vôd, technológií zameraných na znižovanie emisií a energetickú efektívnosť, ďalej na technológie zvyšujúce schopnosť firmy v digitalizácii širokého spektra činností a pod.

Bližšie informácie o podporných programoch pre prílev PZI poskytuje MOEA a Invest Taiwan Service Center: http://investtaiwan.nat.gov.tw/library/main_eng_general.jsp

Ako jeden z nosných argumentov pre prílev PZI popri technologickej a infraštruktúrálnej vyspelosti krajiny je vysoká a rastúca miera prepojenosti s pevninskou Čínou. Taiwan je najväčším investorom v ČĽR, pričom jeho investície zahŕňajú aj technologické oblasti. Taiwanské technologické firmy sa angažujú v Číne formou ODM alebo OEM produkcie (prípadne formou produkcie pod vlastnou značkou, ak bola etablovaná na svetovom trhu, ako je to v prípade spoločností Asus, Acer a pod.), pričom využívajú kombináciu vlastného technologického know-how, znalosti miestneho prostredia a ceny pracovnej sily. Podobný mechanizmus partnerstva ponúkajú i zahraničným investorom.

Taiwan je popri tom vysoko aktívnym investorom v regióne juhovýchodnej Ázie. Od konca 70. rokov, kedy sa stala v niektorých oblastiach (predovšetkým v odvetviach náročných na pracovnú silu) taiwanská produkcia menej konkurencieschopnou, hľadajú taiwanské firmy možnosti realokácie produkcie do nákladovo výhodnejších krajín v regióne. Od 80. rokov zohráva túto úlohu predovšetkým ČĽR, v nedávnom období sa atraktívnym miestom pre taiwanské investície stal podobne blízky Vietnam.

Úspešnosť programov podpory prílevu PZI dokazuje kumulatívny prehľad stavu zahraničných investícií na Taiwane, ako i taiwanských PZI v zahraničí.

PZI na Taiwane a taiwanské PZI v zahraničí (mld. USD)

PZI	2007	2008	2009	2010
Na Taiwane	92,83	102,3	107,2	111,1
Taiwanské v zahraničí	108,9	107,1	145,3	162,9

Taiwan má na Slovensku alokované štyri hlavné investície v celkovej hodnote 450 miliónov eur. Najväčšou z nich (225 miliónov eur) je firma Foxconn v Nitre, ktorá prevzala existujúci výrobný a distribučný závod Sony. Ďalšie technologické investície zahŕňajú AU Optronics v Trenčíne (191 miliónov eur), Delta Electronics v Dubnici (20 miliónov eur) a Eson v Partizánskom (14 miliónov eur).

Slovenské firmy sa zatiaľ investične na Taiwane nerealizovali. Slovensko je tak jednou z mála európskych krajín, ktoré vykazujú tento charakter investičných vzťahov, keď predovšetkým vyspelejšie členské štáty EÚ patria medzi významných investorov na Taiwane a naopak, taiwanské spoločnosti nie sú v týchto krajinách aktívne (predovšetkým kvôli cene pracovnej sily).

b) Energetická politika krajiny

Kedže zabezpečenie energetických potrieb bolo jedným z nevyhnutných predpokladov hospodárskeho rozvoja, Taiwan riešil otázku energetickej sebestačnosti, resp. diverzifikácie zdrojov energie od momentu, keď nastúpil na cestu novej industrializácie v 50. rokoch 20. storočia. Spotreba elektrickej energie rástla výrazným spôsobom paralelne s hospodárskym rozvojom Taiwanu, osobitne v priebehu posledných dvoch dekád. Od roku 1990 po rok 2010 sa spotreba ropy viac ako zdvojnásobila, pričom len 4,39 % slúži na iné účely ako je výroba energie.

Z pohľadu štruktúry spotreby energie, priemyselné výrobné odvetvia spotrebovali 60,78 % energie, doprava 12,92 %, poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov 0,82 %, sektor služieb 10,95 % a rezidenti 10,71 %. Z pohľadu zdrojov predstavovalo uhlie 8,33 % spotreby, ropné produkty pokryli 40,23 %, zemný plyn 2,46 %, elektrina 48,6 %, solárne a termálne zdroje 0,09 % a teplo 0,29 %.

Bezpečnostné indikátory energetického sektora naznačujú vysokú externú závislosť a potenciálnu zraniteľnosť krajiny. Taiwan je z 99,3 % závislý na dovoze energie. Závislosť na rope dosahuje úroveň 49,04 %, túto však musí Taiwan dovážať, takže závislosť na jej importe dosahuje hodnotu 99,97 %. Z oblasti Stredného Východu pochádza 79,71 % všetkej dovážanej ropy.

Vzťah k energetickej bezpečnosti SR je vysoko nepravdepodobný.

c) Veda, výskum a vývoj, inovácie

Najvýznamnejším aktívom, ktorý má Taiwan k dispozícii sú nepochybne ľudské zdroje, vysokokvalifikovaná pracovná sila. Táto personálna kapacita je výsledkom dlhoročnej podpory vzdelávania, vedy, výskumu a vývoja, ktorá sa stala nielen súčasťou taiwanskej hospodárskej politiky, ale i prirodzeným parametrom taiwanskej spoločnosti ako takej. Model podpory vedy, výskumu a inovácií uplatňovaný na Taiwane prináša výsledky v podpore vysokej konkurenčnej schopnosti taiwanských spoločností a dlhodobej vysokej exportnej schopnosti miestneho priemyslu. Domáce výdavky na výskum a vývoj dosahujú úroveň okolo 2,6 % HDP a postupne sa zvyšujú. Vláda intenzívne podporuje vytváranie klastrov medzi priemyslom, výskumnými centrami a univerzitami. Taiwan má vybudovaný systém komercializácie inovačných výsledkov výskumu a vývoja, ktorý je dostupný i pre malé a stredné podniky. Základnú infraštruktúru poskytujú vedecké parky.

Národná rada pre vedu (National Science Council – NSC) je ústredným orgánom štátnej správy, ktorý primárne zodpovedá za podporu vedecko-výskumného rozvoja. Popri dominujúcich aktivitách pod záštitou NSC prispieva – osobitne na aplikovaný výskum a vývoj v prostredí podnikateľského sektora, resp. prostredníctvom budovania výskumnej

infraštruktúry v podobe vedeckých parkov – tiež MOEA značnými prostriedkami k dynamike inovácií na Taiwane. S podporou vlády fungujú špičkové inštitúcie aplikovaného výskumu, ako sú napr. Industrial Technology Research Institute, National Applied Research Laboratories, Institute for Information Industry a iné.

V roku 1988 začala taiwanská vláda z realizáciou Národných vedeckých a technologických programov (National Science and Technology Programs) s cieľom akcelerovať sociálny a hospodársky rozvoj a predovšetkým zvýšiť konkurencieschopnosť krajiny. Financovanie týchto programov predstavuje zväčša 12-19 % celkového rozpočtu vlády na vedu a výskum. V súčasnosti je v štádiu realizácie 7 programov v troch kategóriách:

| 13

1. Ekonomické programy
 - a. Energetika (rozpočet 96,97 mil. USD)
 - b. Nanotechnológie (94,31 mil. USD)
 - c. Systémy na chipoch (63,15 mil. USD)
 - d. Sieťové komunikácie (62,12 mil. USD)
2. Biotechnologické programy
 - a. Genomická medicína (47,47 mil. USD)
 - b. Biotechnologická farmakológia (25,93 mil. USD)
3. Civilné programy
 - a. E-learning a elektronické archívy (38,18 mil. USD)

IV. ZAHRANIČNÝ OBCHOD KRAJINY

a) Dovozy a vývozy režim, obchodná prax

Zahraničný obchod bol motorom rýchleho rastu Taiwanu počas posledných 50 rokov. Taiwanská ekonomika je výrazne orientovaná na export a je citlivá na výkyvy vo svetovej ekonomike. Celková hodnota obchodu vzrástla viac ako päťkrát v 60. rokoch, takmer desaťnásobne v 70. rokoch, zdvojnásobila v 80. rokoch a opäť 90. rokoch, pričom naďalej vykazuje rast i za posledných desať rokov. Zloženie exportu sa zmenilo z prevažne poľnohospodárskych komodít na priemyselný tovar, ktorý v súčasnosti tvorí 98 %. Elektronický sektor je najdôležitejší priemyselný exportný sektor. Proexportná orientácia zahraničnoobchodnej politiky bola dlhé obdobie sprevádzaná ochranou vnútorného trhu, ktorá v istej miere pretrváva v podobe špecifických podmienok a požiadaviek na jednotlivé komoditné skupiny aj po vstupe do WTO.

Taiwan v súčasnosti prevádzkuje kontrolu a obmedzenia na dovoz viacerých priemyselných a poľnohospodárskych výrobkov. Dovoz asi 46 produktov (0,43 % z celkového dovozu) je kontrolovaný, a dovoz ďalších približne 753 výrobkov (6,96% z celkového dovozu) je podmienený, napr. priložením určitej dokumentácie. Tovary, na ktoré sa vzťahujú vyššie uvedené obmedzenia, patria o.i. do nasledovných skupín (pri prvom dovoze akéhokoľvek však tovaru odporúčame konzultovať príslušný orgán štátnej správy ohľadom možných reštrikcií a podmienok uvedenia na trh, ako sú napr. informácie na etikete a pod.):

A. Kontrolovaný dovoz:

- toxické chemikálie,
- nebezpečný odpad,
- liečivá,
- zábavná pyrotechnika.

B. Dovoz obmedzený poverením:

- papier na bankovky.

C. Dovoz podmienený:

- oceľové produkty (povolenie vydáva BOFT),
- HCFC – hydrochlorofluorouhľovodíky (povolenie vydáva Industrial Development Bureau MOEA),
- výbušniny na priemyselné účely (povolenie vydáva MOEA),
- vojenské vozidlá, zbrane a streľivo (povolenie vydáva Ministry of National Defense).

Pri dovoze tovaru sú požadované štandardné dokumenty v zahraničnom obchode, ktoré sú bežne vyžadované colnými úradmi vo svete. Pre účely stanovenia hodnoty tovaru, na základe ktorej sa stanoví dovozný clo, je potrebné priložiť faktúru. K faktúre sa ďalej priložujú nákladný list (podľa druhu prepravy), ktorý obsahuje údaje o tovare, odosielateľovi, adresátovi zároveň predstavuje cenný papier určujúci majiteľa tovaru. V prípade predloženia nákladných listov, ktoré nie sú cennými papiermi, je v prípade potreby treba doložiť doklad o platbe, kúpnu zmluvu a pod. V závislosti na dohodnutej dodacej parite sa priložujú doklady o poistení dodávky. Popri clevom sa pri dovoze do krajiny platí Business Tax (5 % z hodnoty po preclení) a poplatok na rozvoj zahraničného obchodu (Trade Development Service Charge vo výške 0,0415 % z colnej hodnoty tovaru). Colné sadzby pre tovar zo Slovenska sa uplatňujú v kategórii zmluvných sadzieb, keďže obe krajiny sú členmi WTO.

Ďalšie informácie o dovoznom režime možno získať:

Center for Economic Deregulation and Innovation, CEPD, Executive Yuan
No. 9, Lane 85, Sung-Chiang Rd., Taipei, 10486 Taiwan, ROC
Tel: 886-2-2508-7900
Fax: 886-2-2509-2683
e-mail: cedi@cepd.gov.tw
web: www.cedi.cepd.gov.tw

Taipei Free Trade Zone
Tel: 886-2-8630-2103, linka: 610, 611, 612
web: <http://www.hlhb.gov.tw>

Taichung Free Trade Zone
Tel: 886-4-2664-2548
web: www.tchb.gov.tw

Keelung Free Trade Zone
Tel: 886-2-2420-6283~5

WTO Trade Policy Review 2010 - Separate Customs Territory of Taiwan, Penghu, Kinmen and Matsu (Chinese Taipei): http://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/tp332_e.htm

Market Access Database <http://madb.europa.eu/mkaccdb2/indexPubli.htm>

b) Základná štatistika zahraničného obchodu

Zahraničný obchod je z dôvodu exportnej orientácie ekonomiky najvýznamnejším faktorom hospodárskeho rastu. V roku 2010 dosiahol zahraničný obchod Taiwanu po oživení zahraničného dopytu hodnotu 525 mld. USD, pričom export dosahoval hodnotu 274,6 mld. USD a import hodnotu 251,2 mld. USD. Saldo obchodnej bilancie je dlhodobovo pozitívne a v roku 2010 dosiahlo hodnotu 23,4 mld. USD.

Vývoj zahraničného obchodu Taiwanu (mld. USD)

	Export	Import	Saldo
2008	255,6	240,4	15,2
2009	203,6	174,3	29,3
2010	274,6	251,2	23,4
2011 (jan.-nov.)	284,3	260,0	24,3

c) Tovarová štruktúra zahraničného obchodu v členení vývoz/dovoz

Z pohľadu komoditnej štruktúry zahraničného obchodu (za rok 2010), vývozu dominujú produkty ťažkého priemyslu s podielom 83,3 % a v hodnote 228,7 mld. USD, nasledované produktami ľahkého priemyslu s podielom 15,6 % v hodnote 42,9 mld. USD, pričom poľnohospodárske produkty a potraviny sa na vývoze podieľajú len 0,3, resp. 0,8 %.

Naopak, pri dovoze dominujú poľnohospodárske a priemyselné suroviny, ktoré sa na ňom podieľajú celkovo 75,5 % s hodnotou 189,5 mld. USD. Spotrebné tovary a kapitálové celky sa na dovoze podieľajú 7,9, resp. 16,6 %, čo predstavuje v hodnotovom vyjadrení približne 19,9, resp. 41,7 mld. USD.

Komoditná štruktúra zahraničného obchodu Taiwanu (vybrané položky, 2010, mld. USD)

Tovarová skupina	Vývoz	Dovoz
Zvieratá a produkty zo zvierat	1,57	-
Zelenina a produkty z nej	0,42	4,23
Potraviny, nápoje a tabakové	1,01	3,53

výrobky		
Minerálne produkty	-	55,33
Chemikálie	19,23	29,34
Plasty a výrobky z nich	22,25	7,31
Drevo a výrobky z dreva	0,19	1,30
Textil a textilné produkty	11,30	2,90
Papier a tlačiarenske výrobky	-	2,66
Obuv	0,44	-
Výrobky z kameňa, keramiky, skla	1,92	-
Perly, vzácne kamene, vzácne kovy, šperky, mince	-	4,7
Základné kovy a výrobky z nich	25,88	24,35
Stroje a elektrické zariadenia	131,27	86,52
Dopravné prostriedky, plavidlá a dopravné vybavenie	9,33	6,13
Presné nástroje, hodinky, hudobné nástroje	23,62	10,86
Hračky, hry a športové náradie	1,89	-

d) Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu vývoz/dovoz

Najvýznamnejšími obchodnými partnermi sú Čína ľudová republika a HK, ktorí sa spolu podieľajú na viac ako 1/3 celkového objemu taiwanského exportu. Obchod s HK, ČĽR, USA, Japonskom, Európou a krajinami ASEAN-u potom tvorí viac ako ¼ celkového obratu zahraničného obchodu. Živý regionálny obchod predstavuje príležitosť pre viac ako ½ taiwanských exportov. Prehľad teritoriálnej štruktúry zahraničného obchodu Taiwanu prináša nasledujúca tabuľka, pre zdôraznenie ázijsko-pacifického gravitačného centra taiwanského obchodu uvádzame na jej záver obchod v rámci zospupenia APEC.

Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu Taiwanu (vybrané krajiny, mld. USD)

	EXPORT		IMPORT	
	2010	2011 (jan.-nov.)	2010	2011 (jan.-nov.)
Spolu	274,6	284,3	251,2	260,0
NAFTA	34,9	37,3	27,5	26,0
USA	31,5	33,6	25,4	23,6
Ázia	190,8	196,3	142,9	146,5
Japonsko	18,0	16,8	51,9	48,3
Hongkong	37,8	36,8	1,6	1,5
Čína	76,9	77,7	35,9	40,4
Kórea	10,7	11,4	16,1	16,7
India	3,6	4,1	2,84	2,9
ASEAN (6)	41,3	46,6	28,8	30,3
Európa	29,4	28,8	26,0	26,9

EU-27	27,3	26,4	21,3	22,0
Nemecko	6,5	6,4	8,26	8,76
APEC	225,1	232,7	176,1	178,7

e) Vývoj zahraničného obchodu so SR za posledných päť rokov (vývoz/dovoz)

Taiwan patrí medzi významných zahraničnoobchodných partnerov Slovenskej republiky. Dlhodobou vo vzájomnom obchode vykazuje SR prebytok dovozu z Taiwanu nad slovenským vývozom, čím sa však vzájomná obchodná spolupráca nevymyká z rámca charakteru vzťahov, ktoré má SR, resp. i celá EÚ s krajinami juhovýchodnej Ázie. Chronický deficit vyplýva z parametrov globálnej delby práce a spotrebiteľských preferencií.

V roku 2010 bol Taiwan podľa objemu exportu až 62. partnerom Slovenska, keď SR vyviezla tovar v hodnote len 17 mil. EUR. Z pohľadu dovozu bol Taiwan 12. najvýznamnejší partner SR, keď sa doviezol tovar v hodnote 673,7 mil. EUR, čo predstavovalo navýšenie oproti hodnote z roku 2009 o viac ako 108 mil. EUR. Neporovnateľne nižší slovenský export oproti roku 2009 naopak klesol. Prehľad vývoja v posledných rokoch uvádza nasledujúca tabuľka:

Prehľad obchodnej spolupráce SR a Taiwanu (mil. EUR)

	Vývoz SR	Dovoz do SR	Saldo
2007	28,159	1105,426	1077,267
2008	21,440	679,005	-657,565
2009	26,471	565,164	-538,693
2010	17,083	673,738	-656,655
2011 (jan.-sept.)	17,270	580,784	563,514

Hlavnými obchodovanými komoditami sú autá a dopravné prostriedky, náhradné diely pre automobily, elektronika, elektrické zariadenia a kancelárska technika.

V. MARKETINGOVÁ STRATÉGIA

a) Obchodné zvyklosti v teritóriu

Obchodné kontakty je potrebné budovať dlhodobou a konzistentne. Bez osobnej prítomnosti v teritóriu je prakticky nemožné dospieť ku kontraktu. Pri osobných stretnutiach je veľmi dôležitá dochvilnosť.

Pred umiestnením tovaru na trh sa treba oboznámiť s miestnymi špecifickými požiadavkami na balenie a označenie tovaru (osobitne v prípade potravinových výrobkov), prípadne platnými normami, ktoré sa v niektorých prípadoch odlišujú od európskych. Je nevyhnutné tovar označiť v miestnom jazyku – klasickej mandarínskej čínštine – pričom nie je vhodné využiť označenia vytvorené pre trh pevninskej Číny v zjednodušenej čínštine. Európsky tovar je vnímaný pozitívne, miestny trh má však vysoké kvalitatívne nároky. V prípade

vybraných produktov možno miestny trh označiť ako trh vo vývoji, keď je potrebné investovať čas i prostriedky do kultivácie spotrebiteľských návykov (napr. víno, syry a pod.).

b) Vyhodnotenie odbytových možností SR

Z pohľadu objemu vyváženého tovaru na Taiwan (iba 17 mil. USD) možno konštatovať, že potenciál miestneho trhu nie je zďaleka využitý a analýza existujúceho dovozu zo SR by poskytla len veľmi skreslený pohľad na potenciál, ktorý taiwanský trh predstavuje, osobitne vzhľadom na ďalšiu možnú expanziu v regióne JVA. Najviac na Taiwan dovážanými komoditami sú: stroje a zariadenia, ropa a ďalšie minerálne produkty a chemikálie. Slovensko vyváža na Taiwan predovšetkým autá a dopravné prostriedky, náhradné diely pre automobily, kovové výrobky, diódy, tranzistory a iné polovodičové zariadenia, vzduchotechniku, ložiská, elektrické transformátory, obuv, atď.

Vzhľadom na postavenie Taiwanu vo svetovej ekonomike ako technologickej mocnosti a naznačené parametre podnikateľského a investičného prostredia je možné identifikovať priestor pre odbyť slovenských tovarov a služieb – popri vyššie uvedených oblastiach existujúcej spolupráce – v nasledujúcich oblastiach:

- informačné a komunikačné technológie, spolupráca pri vývoji softvérových riešení,
- mikroelektronika a optoelektronika,
- biotechnológie a farmakológia,
- nanotechnológie,
- energetika s dôrazom na obnoviteľné zdroje energie a energetickú efektívnosť,
- recyklácia a spracovanie odpadu, čistenie odpadových vôd,
- vzduchotechnika,
- potravinárske a poľnohospodárske technológie,
- dopravné systémy a riešenia,
- aktívny cestovný ruch.

c) Marketingová stratégia pri vývoze do teritória

Distribučné kanály sú na Taiwane v rukách miestnych spoločností, preto je odporúčaným postupom pri prieniku na trh hľadanie miestneho partnera, ktorý by pomohol prekonať kultúrne a iné bariéry, vyplývajúce zo špecifik lokálneho trhu. Prítomnosť na trhu je možné budovať bez kapitálovej účasti prostredníctvom sprostredkovateľských metód formou nepriameho exportu, resp. prostredníctvom licenčného predaja v tovarových skupinách, kde to je možné. Prvotnú prezentáciu je vhodné zvoliť na jednom z veľtrhov, resp. výstav organizovaných v krajine (prehľad možno nájsť na <http://www.taipeitradeshows.com.tw/>).

V prípade stálej prítomnosti na trhu je možné využiť niektorú zo štandardných obchodných foriem, ako sú pobočka spoločnosti, reprezentačná kancelária, resp. iné formy podnikov. Rozhodnutie o forme podnikania závisí od rozsahu plánovaných činností, druh podnikania a analýzu dôsledkov týchto rozhodnutí na daňové povinnosti. Odporúčaný postup popisuje stránka http://investtaiwan.nat.gov.tw/matter/show_eng.jsp?ID=6&MID=6&LV=

Prienik na taiwanský trh je nevyhnutné podporiť výraznou marketingovou kampaňou, keďže spotrebiteľom chýba identifikačná a diferenciacná schopnosť voči slovenským produktom s sú zároveň zahltení reklamou. Partnerstvo s miestnymi distribučnými sieťami môže byť veľkým prínosom z tohto pohľadu. Pri rozhodnutí realizovať marketingovú komunikačnú kampaň samostatne sa odporúča využiť služby miestnej reklamnej agentúry.

Obvyklou dodacou podmienkou je CIF vo zvolenom prístave na Taiwane (pre sever ostrova Keelung, pre juh Kaohsiung).

Obvyklou platobnou metódou je potvrdený neodvolateľný dokumentárny akreditív. V prípade dôvery medzi partnermi je možné akceptovať aj dokumentárne inkaso. Neodporúča sa pristupovať na platbu zmenkou s dlhou dobou splatnosti.

d) Praktické informácie pre exportéra a importéra

Občania SR môžu využívať pri cestovaní do teritória výhody 90-dňového bezvízového styku. Bližšie informácie poskytuje stránka Bureau for Consular affairs <http://www.boca.gov.tw/mp.asp?mp=2>

Taiwan sa nachádza v zóne UTC +8, tzn. oproti SR je časový posun 7 hodín. Dni pracovného pokoja a štátne sviatky sú:

1. januára	Založenie Čínskej republiky; Nový rok
január/február (podľa lunárneho kalend.)	Čínsky nový rok
28. februára	Deň mieru
5. apríla	Pamiatka zosnulých
1. mája	Deň práce
jún (5. deň 5. lunárneho mesiaca)	„Dragon Boat Festival“
september (15. deň 8. lunárneho mesiaca)	jesenný „Moon Festival“
10. októbra	Národný deň

Slovenskí podnikatelia môžu pri cestách na Taiwan využívať služby priameho leteckého spojenia z letiska Schwechat pri Viedni, ktoré zabezpečujú taiwanské letecké spoločnosti China Airlines a EVA Airways. Pri cestách po Taiwane je možné využívať sieť verejnej dopravy, osobitne pri cestách do ekonomických centier krajiny (Kaohsiung, Taichung, Hsinchu a pod.) je najvhodnejším prostriedkom rýchlovlak THSR. Doprava taxislužbou je cenovo veľmi dostupná, rovnako ako požičovne áut.

Ubytovacie kapacity sú na vysokej úrovni, na Taiwane pôsobia medzinárodné i miestne hotelové siete. Odporúča sa bývať v hoteloch vyššej kategórie, ktoré sú cenovo dostupnejšie ako v Európe. Kreditné karty vydané na Slovensku zväčša fungujú bez problémov.

Zdravotné zabezpečenie je na vysokej úrovni, v krajine fungujúca zdravotná služba disponuje zväčša aj personálom hovoriacim anglicky. Odporúča sa zabezpečiť si pred cestou štandardné zdravotné poistenie. Za ošetrenie sa uhrádzajú poplatky v hotovosti. Očkovanie

nie je povinné žiadne, odporúča sa očkovanie proti žltacke typu A a B, brušnému týfu, prípadne japonskej encefalitíde. Bližšie informácie poskytnú špecializované zdravotnícke zariadenie.

Pohotovostné čísla:

Požiarníci, záchranka	119
Polícia	110
Pomoc pre komunikáciu v anglickom jazyku	106
Hotline pre turistov	2717 3737

Kontakt na zastúpenie SR:

Slovenský ekonomický a kultúrny úrad Taipei
333 Keelung Road, Section 1, 110 Taipei, Republic of China (Taiwan) ROC,
Tel.: 00886 2 8780 3231
Fax: 00886 2 2723 5096
Mobil: 00886 912 204 427 (pohotovostný mobil)
Email: seco.taipei@mzv.sk

Prílohy:

Komoditná a teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu medzi SR a Taiwanom

(údaje sú uvádzané v USD)

Vývoz z Taiwanu do SR (2009-2010)

CCC kód	Tovarová skupina	2009/01-2009/12	2010/01-2010/12	Medziročná zmena (%)
	SPOLU	243,152,745	258,580,168	6,345
85	elektrické stroje a zariadenia	215,271,514	219,055,618	1,758
84	jadrové reaktory, kotle a stroje	6,027,300	13,899,447	130,608
73	produkty zo železa a ocele	11,302,887	11,093,056	-1,856
90	optické, fotografické, meracie, medicínske a iné presné prístroje	762,787	3,221,654	322,353
82	nástroje, nožiarske výrobky, príbory a ich časti	1,398,882	3,035,600	117,002
87	dopravné prostriedky i iné ako koľajové a ich náhradné diely na ne	3,714,451	3,010,570	-18,95
39	plasty a výrobky z plastov	726,021	978,414	34,764
98	tovary podliehajúce tarifným kvótam	670,571	811,486	21,014
94	nábytok	1,226,983	473,291	-61,426
38	rôzne chemické produkty	161,027	418,408	159,837
54	ručne vyrábané vlákna	443,96	415,432	-6,426
95	hry, hračky a športové pomôcky	423,102	369,492	-12,671
83	výrobky zo základných kovov	139,025	351,036	152,498
59	impregnované, laminované textilie a iné textilie pre priemyselné použitie	208,264	274,194	31,657
40	guma a gumené výrobky	172,62	238,419	38,118
28	anorganické chemikálie, anorganické alebo organické zlúčeniny drahých kovov, kovov vzácnych zemín, rádioaktívnych prvkov alebo izotopov	106,301	170,893	60,763
32	trieslovínové alebo farbárske výtlačky, taníny, farbivá, pigmenty a iné farbivé látky, farby a laky, náterové hmoty, a tramenty	104,788	126,799	21,005
21	rôzne potravinové prípravky	---	125,984	---
74	meď a výrobky z nej	10,199	61,051	498,598
44	drevo a výrobky z neho	---	54,155	---
52	bavlna	---	45,05	---
72	železo a oceľ	1,702	36,445	2,041.304
76	hliník a výrobky z neho	13,315	34,241	157,161
63	ostatné celkom dohotovené textilné výrobky, súpravy, obnosené odevy a opotrebované textilné výrobky, handry	3,418	30,483	791,837
68	výrobky z kameňa, sadry, cementu, azbestu, sludy alebo podobných materiálov	753	28,824	3,727.888
Subtotal		242,889,870	258,360,042	6,369
Iné		262,875	220,126	-16,262

21

Dovoz na Taiwan zo SR (2009-2010)

CCC kód	Tovarová skupina	2009/01-2009/12	2010/01-2010/12	Medziročná zmena (%)
	SPOLU	53,055,869	38,716,970	-27,026
87	dopravné prostriedky iné ako koľajové a náhradné diela pre ne	18,072,755	14,258,765	-21,104
85	elektrické stroje a zariadenia	22,586,885	6,846,847	-69,687
84	jadrové reaktory, kotle, stroje	4,202,756	6,473,590	54,032
83	výrobky zo základných kovov	2,998,863	4,927,909	64,326
94	nábytok	1,881,890	1,814,947	-3,557
64	obuv	626,549	1,057,996	68,861
40	guma a gumené výrobky	357,899	683,902	91,088
48	papier a paperenské výrobky	183,644	496,818	170,533
62	odevy	372,133	398,769	7,158
90	optické, fotografické, meracie, medicínske a iné presné prístroje	233,287	294,66	26,308
29	organické chemikálie	345,374	250,528	-27,462
38	rôzne chemické produkty	255,031	237,755	-6,774
95	hračky, hry a športové pomôcky	14,452	207,272	1,334.210
98	tovary podliehajúce tarifným kvótam	145,067	179,434	23,69
44	drevo a výrobky z dreva	67,808	170,4	151,298
39	plasty a výrobky z plastov	28,518	87,536	206,95
70	sklo a výrobky zo skla	30,315	60,863	100,769
54	ručne vyrábané vlákna	268,799	47,731	-82,243
35	albuminoidné látky, modifikované škroby, gely, enzýmy	39,353	46,136	17,236
49	knihy, noviny a iné produkty tlačiarenského priemyslu	563	35,218	6,155.417
61	odevy a odevné doplnky, pletené alebo háčkové	70,078	34,995	-50,063
25	soľ, síra, zeminy a kamene, vápno a cement	26,248	32,615	24,257
89	plavidlá, lode a člny	31,066	21,454	-30,941
73	produkty zo železa a ocele	93,101	18,127	-80,53
96	rôzne výrobky	2,86	14,513	407,448
Subtotal		52,935,294	38,698,780	-26,894
Iné		120,575	18,19	-84,914

22

Adresy významných inštitúcií

MOFA – Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (TAIWAN)
2 Kaitakelan Blvd. Taipei, 100, Taiwan, R.O.C.
Tel: 886-2-2348-2999
web: <http://www.mofa.gov.tw/>

MOEA – Ministry of Economic Affairs
15 Fuzhou St., Taipei, 10015, Taiwan, ROC. |
Tel:+886-2-23212200
web: <http://www.moea.gov.tw/>

MOF – Ministry of Finance, R.O.C
2, Aiguo W. Road, Taipei, 10066 Taiwan ROC
Tel: +886-2-23228000
web: <http://www.mof.gov.tw/engWeb/default.asp>

Investment Commission, MOEA
15 Fuzhou St., Taipei, 10015, Taiwan, ROC
Tel:+886-2-23212200
web: <http://w2kdmz1.moea.gov.tw/english/index.asp>

EETO – The European Economic and Trade Office
333 Keelung Rd., Sec. 1, 16F, Suite 1603
110 Taipei, Taiwan ROC
Tel: +886 2 2757 7211
Fax: +886 2 2757 7209
e-mail:admin-taiwan@ec.europa.eu
web: <http://www.deltwn.ec.europa.eu>

ECCT – European Chamber of Commerce Taipei
285 Zhongxiao East Road Sec. 4, 11F, Taipei, Taiwan ROC
Tel: 886 2 2740 0236
Fax: 886 2 2772 0530
web: <http://www.ecct.com.tw/>

CEECA – Central, Eastern Europe and CIS Association
333, Kee Lung Road, Sec.1, 5F; Taipei 110, Taiwan, R.O.C.
Tel: 886-2-27576148, 02-27576838 (direct)
Fax: 886-2-27576335,
e-mail: ceeca@taitra.org.tw
web: <http://ceeca.taiwantrade.org.tw>

TAITRA – Taiwan External Trade Development Council
333 Keelung Rd., Section 1, 5-7 Fl., Taipei 11003, Taiwan ROC
Tel: +886 (2) 2725-5200 | Fax: +886 (2) 2757-6245
web: <http://www.taitra.com.tw>

TAIPOWER
No.242, Sec. 3, Roosevelt Rd., Zhongzheng District,
Taipei City 10016, Taiwan (R.O.C.)
Tel: 02-23651234
web: <http://www.taipower.com.tw/>

IDB – Industrial Development Bureau (MOEA)
No. 41-3, Sinyi Rd., Sec. 3, Taipei, Taiwan, R.O.C
Tel. 02-2730-3461
web: <http://www.moeaidb.gov.tw>

SEC – State-owned Enterprise Commission (MOEA)
No.25, Pao-Chin Rd. Taipei 100, Taiwan, ROC
Tel:886-2-23713161
Fax:02-23317850
web: <http://www.sec.gov.tw>

CIECA – Chinese International Economic Cooperation Association
7F, 85 Ba De Road, Sec. 4, Taipei 10561, Taiwan ROC
Tel: 2528-8833, ext. 28, Fax:2742-5342E-mail:
web: <http://www.cieca.org.tw>

TIER – Taiwan Institute of Economic Research
7th floor, No16-8, Tehui Street, Taipei 104, Taiwan ROC
tel: 886-2 2586 5000
fax: 886-2 2586 8855
web: <http://www.tier.org.tw>

CBC – Central Bank of the Republic of China
Address: 2, Roosevelt Road, Section 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.
tel:886-2-23936161 886-2-23936253
Fax: 886-2-23571974
web: <http://www.cbc.gov.tw/EngHome/default.asp>

DOIS – Department of Investment Services, MOEA
8th Fl., 71 Kuan Chien Rd., Taipei 100-47, Taiwan, R.O.C.
Tel : +886-2-23892111 - Fax : +886-2-23820497/8
Hot Line : +886-2-23820493 (Investment Information)
e-mail:dois@moea.gov.tw
web: <http://investintaiwan.nat.gov.tw>